

INGLIZ TILI DARSLARIDA MUAMMOLI TA'LIM YONDASHUVINI QO'LLASH

Saydaxmatova Mohtobaxon

*Farg'ona davlat universiteti pedagogika nazariyasiva tarixi (faoliyat turi bo'yicha)
mutaxassisligi 2-kurs magistranti*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada ingliz tili darslarida muammoli ta'lim yondashuvini qo'llashning ahamiyati va samaradorligi tahlil qilinadi. Muammoli ta'lim o'quvchilarning tanqidiy va ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradi, real hayotiy vaziyatlarga moslashuvchanlikni oshiradi. Maqolada muammoli vaziyatlarni yaratish usullari, rolli o'yinlar va keys-stadi metodlari keng ko'rib chiqilgan. Shuningdek, ushbu yondashuvni tatbiq etishda duch kelinadigan qiyinchiliklar va ularni bartaraf etish yo'llari bayon etilgan.*

Kalit so'zlar: *muammoli ta'lim, ingliz tili darslari, tanqidiy fikrlash, ijodiy fikrlash, keys-stadi, rolli o'yinlar.*

Аннотация: *В данной статье анализируется значение и эффективность применения проблемного обучения на уроках английского языка. Проблемное обучение способствует развитию критического и творческого мышления учащихся, а также повышает их адаптацию к реальным жизненным ситуациям. В статье подробно рассмотрены методы создания проблемных ситуаций, ролевые игры и кейс-стади. Также обсуждаются трудности, возникающие при внедрении данного подхода, и пути их преодоления.*

Ключевые слова: *проблемное обучение, уроки английского языка, критическое мышление, творческое мышление, кейс-стади, ролевые игры.*

Annotation: *This article analyzes the significance and effectiveness of applying problem-based learning (PBL) in English language lessons. PBL enhances students' critical and creative thinking skills and improves their adaptability to real-life situations. The article provides an in-depth review of methods such as creating problem scenarios, role-playing, and case studies. Additionally, challenges in implementing this approach and ways to overcome them are discussed.*

Key Words: *problem-based learning, English language lessons, critical thinking, creative thinking, case study, role-playing.*

Hozirgi davrda ingliz tilini o'qitish jarayonida innovatsion yondashuvlar va samarali metodlarni qo'llash zarurati tobora ortib bormoqda. Muammoli ta'lim yondashuvi o'quvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirish, real hayotiy vaziyatlarni yechishga qodir bo'lishlarini ta'minlash va ularning tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishga yordam beradi. Ushbu maqolada ingliz tili darslarida muammoli ta'lim yondashuvini qo'llashning ahamiyati, asosiy tamoyillari va metodlari batafsil ko'rib chiqiladi.

Muammoli ta'lim yondashuvining mohiyati: Muammoli ta'lim yondashuvi– bu o'quvchilarni muammoli vaziyatlarni hal qilish jarayoniga jalb etadigan ta'lim metodidir. Ushbu yondashuvda o'quvchilar:

- Muammoni tahlil qilish;
- Muammoning sabablarini aniqlash;

-Yechim variantlarini ishlab chiqish;

-Eng samarali yechimni qo'llash kabi bosqichlarni bosib o'tadilar.

Ingliz tili darslarida ushbu metod o'quvchilarning muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish, so'z boyligini oshirish va yozma hamda og'zaki nutq qobiliyatlarini mustahkamlash uchun qulay imkoniyat yaratadi.

Muammoli ta'lim yondashuvining ahamiyati

Muammoli ta'lim ingliz tilini o'rganishda quyidagi afzalliklarni ta'minlaydi:

1. Amaliy ko'nikmalarni shakllantirish: Real vaziyatlarga asoslangan mashqlar orqali o'quvchilar tilni kundalik hayotda qo'llashni o'rganadilar.

2. Ijodiy va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish: O'quvchilar biror muammoni turli tomondan ko'rib chiqish orqali ijodiy fikrlashga o'rganadilar.

3. Mustaqillikni oshirish: O'quvchilar o'z mustaqil qarorlarini qabul qilishga va o'z faoliyatlarini rejalashtirishga o'rgatiladi.

4. Jamoaviy ishlash ko'nikmalarini shakllantirish: Guruhlarda ishlash orqali o'quvchilar hamkorlik va muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

Ingliz tili darslarida muammoli ta'limni qo'llash usullari

Muammoli ta'lim yondashuvini ingliz tili darslarida qo'llashda quyidagi usullarni ishlatish mumkin:

1. Muammoli vaziyatlar yaratish:

O'qituvchi dars davomida o'quvchilarning bilim darajasiga mos keluvchi muammoli vaziyatlarni yaratadi. Masalan: "Siz chet elga safarga chiqmoqchisiz, lekin aviabiletni qanday bron qilishni bilmayapsiz. Nima qilasiz?", "do'stingiz bilan rejalashtirilgan tadbir kechiktirilgan, uni qanday qilib ingliz tilida xabardor qilasiz?"

2. Muammolarni muhokama qilish:

Guruhlarga bo'lingan o'quvchilar berilgan muammoni tahlil qilib, o'z yechimlarini taqdim etadilar. Bu usul muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishda samaralidir.

3. Rolli o'yinlar:

Rolli o'yinlar orqali o'quvchilar turli hayotiy vaziyatlarda qanday gapirish va o'z fikrlarini qanday bayon etishni o'rganadilar. Masalan: O'quvchi "do'kon sotuvchisi" rolini, boshqa o'quvchi esa "mijoz" rolini bajaradi.

4. Case-study (keys o'rganish):

Real hayotiy voqealarga asoslangan keyslar ishlab chiqiladi. O'quvchilar keysdagi muammoni o'qib, uni muhokama qiladi va yechimlarni taklif etadi.

Muammoli ta'limni qo'llashda duch kelinadigan qiyinchiliklar. Muammoli ta'lim yondashuvi samarador bo'lsa-da, uni qo'llashda ayrim qiyinchiliklar yuzaga kelishi mumkin:

1. Vaqt tanqisligi: Muammoli vaziyatlarni yaratish va ularni tahlil qilish ko'p vaqt talab etadi.

2. O'qituvchining tayyorligi: O'qituvchi muammoli ta'lim metodologiyasini mukammal bilishi va uni to'g'ri qo'llashi zarur.

3. O'quvchilarning passivligi: Ba'zi o'quvchilar muammoni hal qilishda faol qatnashmasligi mumkin.

Bu muammolarni bartaraf etish uchun o'qituvchilar muntazam ravishda o'z malakasini oshirishi va o'quvchilarning ishtirokini rag'batlantirishga e'tibor qaratishi lozim.

Muammoli ta'lim yondashuvi ingliz tilini o'rganishda samarador metodlardan biridir. Bu yondashuv o'quvchilarning amaliy ko'nikmalarini rivojlantirish, mustaqil va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini shakllantirishga xizmat qiladi. Ushbu metodni to'g'ri tashkil etish va tizimli qo'llash orqali ta'lim jarayonini yanada samarali qilish mumkin. O'qituvchilar bu yondashuvdan foydalangan holda o'quvchilarning til o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshirishi va ularning ingliz tilida erkin muloqot qilishlariga yordam berishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Jon Dewey. *How We Think: A Restatement of the Relation of Reflective Thinking to the Educative Process*. Boston: D.C. Heath, 1933.
2. Barrows, H.S. *Problem-Based Learning in Medicine and Beyond: A Brief Overview*. New Directions for Teaching and Learning, 1996.
3. Савин Н.В. Педагогика. Москва: Просвещение, 2002.
4. Дьяченко, М.И. Проблемное обучение. Москва: Педагогика, 1991.
5. Richards, J.C., & Rodgers, T.S. *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press, 2014.
6. Xolbekova M., Usmonova N. *Zamonaviy ta'lim metodlari va texnologiyalari*. Toshkent: Fan, 2018.
7. Norman, G.R., & Schmidt, H.G. *The Psychological Basis of Problem-Based Learning: A Review of the Evidence*. Academic Medicine, 1992.
8. Brown, H.D. *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy*. Pearson Education, 2007.
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi "Ta'lim sifatini oshirishga doir chora-tadbirlar to'g'risida"gi farmoni.
10. Qodirova G.X. *Ta'limda innovatsion yondashuvlar*. Toshkent: Ma'naviyat, 2020.